

NAŠA SKUPNOST

IZDAJA ZA SLOVENIJO
LETO III STEV. 27
BEOGRAD
24. novembra 1957
Izhaja dvakrat mesečno,
vsako drugo nedeljo
Cena 10 dinarjev
Letna naročnina 250 din

GLASILO PREDSEDSTVA ZVEZNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE

AKTUALNA TEMA

NOVI ZAKONI

Te dni razpravlja zvezna ljudska skupščina o treh zelo važnih zakonskih osnutkih: o osnutku zakona o javnih uslužbencih, zakona o delovnih razmerjih in zakona o pokojninskem zavarovanju. Ta besedila tvorijo določeno celoto in so v medsebojni odvisnosti. Obdelujejo problematiko, ki se najneposredneje tiče statusa delovnih ljudi in njihovega vsakdanjega življenja. Zato je popolnoma razumljivo, da so ti osnutki izzvali veliko zanimanje javnosti in postali predmet širokih razpravljanj.

V zvezi s tem se nam zdi, da je potrebno ugotoviti tri dejstva:

Prvič pomenijo predlagana besedila velik korak naprej v smeri določitve materialnega in družbenega položaja delovnega človeka in njegovih pravic in dolžnosti — bodisi tedaj, ko je v delovnem razmerju, bodisi tedaj, ko zaradi starosti ali kakšnih drugih vzrokov preneha delati.

Drugič pomenijo ti zakoni tudi pomembno materialno izboljšanje — danes in v prihodnje — a v okviru uspehov pri nadaljnji krepitvi proizvodnih sil in povečanju delovne storilnosti v državi.

Tretjič odreja ti zakoni tudi mejo, preko katere danes naša družba ne more iti, če želimo zavarovati tak gospodarski razvoj, ki bo zagotovil, da bomo lahko pravice, ki jih dobijo naši ljudje s temi in drugimi zakoni s tega področja, ne samo uresničevali, temveč postopno tudi razširjevali. Plače in pokojnine, kakor vse druge dajatve za standard, so namreč neposredno odvisne od naših uspehov v proizvodnji in od stalnega porasta nacionalnega dohodka. Povišanje plač in razširitev pravic na področju socialnega in pokojninskega zavarovanja bi lahko imelo brez stalnega porasta proizvodnje škodljive posledice.

Ta tri dejstva moramo imeti vedno pred očmi, ko razpravljamo o imenovanih novih zakonih in o tem, kaj dejansko prinašajo delovnim ljudem naše države.

T.S.

PERSPEKTIVNI PLAN in politika podjetij ter komun

Podjetja in komune so temeljni nosilci izpolnjevanja in uresničevanja petletnega perspektivnega plana. To izhaja tako iz samega našega gospodarskega sistema kakor tudi iz organizacije življenja ljudi, iz komunalne ureditve — skratka iz vse naše družbene ureditve. Tega ne smemo razumeti v tako imenovanem operationem pomenu besede. Gre namreč za to, da z izorševanjem svojih funkcij, ki jih v našem sistemu imajo samostojna in neodvisna podjetja in samostojne in neodvisne komune (v okviru zakonodaje in splošnih gospodarskih pororcev), v končni posledici in največji meri izpolnjujejo sam perspektivni plan. Podjetja in komune opravljajo to v procesu izorševanja svojih osnovnih funkcij z zagotovitvijo pogojev za svoje lastno poslovanje in za življenje ter razvoj samih komun.

Petletni perspektivni plan računa s tem, da bodo podjetjem in komunam ostajala relativno čedalje večja sredstva. Predvsem gre tu za tista materialna sredstva, ki jim ostanejo neposredno, pri prvi razdelitvi; potem pa gre tu tudi za tista sredstva, ki so podjetjem in komunam na voljo s posojili, subvencijami, proračuni itd. Čedalje manj in samo najnujnejša sredstva se centralizirajo, pa še v tem primeru največ zaradi prelivanja, ne pa zaradi neposredne uporabe po centralnih organih.

Takšne so stvari s stališča splošnih pororcev. Podjetja in komune pa morajo ta sredstva realizirati, morajo jih zaslužiti s svojim poslovanjem in kolikor več sredstev bodo zaslužila s smotrnim gospodarjenjem, toliko bolj bogata bo dejanska skupnost.

Perspektivni plan računa z naglim razvojem gospodarstva in z bolj uravnovešenimi razmerji med gospodarskimi potrebami in potrebami drugih področij družbenega življenja. Razen tega računa plan tudi z uravnovešenjem razmerij med posameznimi gospodarskimi področji, med kmetijstvom in drugim gospodarstvom, med industrijo, prometom in gradbeništvom itd. Iz tega izhaja, da imajo podjetja vseh vej ugodno perspektivo in večje materialne možnosti, da realizirajo več sredstev. Porast osebne in splošne potrošnje, njuno stalno in trajno gibanje daje prav tako večje možnosti in večjo odgovornost komuni.

Spremembe, ki jih uveljavljamo v našem gospodarskem sistemu, prav tako dajejo večje možnosti in odgovornosti podjetjem in komunam. Te spremembe so vsklajene s perspektivnim razvojem gospodarstva. Mogoče so v razmerah bolj proporcionalnega gibanja in stabilnejših

Napisal: Milentije POPOVIĆ

odnošajev v gospodarstvu, kakor računa z njimi perspektivni plan. Na temelju bolj stabilnih in skladnejših odnošajev v gospodarstvu je mogoče še bolj povečati pravice in odgovornost podjetij in komun. Kar se tiče podjetij, gre — kratko povedano — za to, da podjetja v osnovi sama odločajo o razdelitvi dohodka na sklade in osebne dohodka in nadalje, da sama odločajo o razdelitvi dohodka na osebne dohodka v podjetju zaposlenih. Temeljne spremembe v življenju komun izvirajo iz dejstva, da se formirajo vsi skladi skupne potrošnje v okviru komun iz osebnih dohodkov zaposlenih državljanov te komune.

V tem smislu so perspektivni plan in novi ukrepi v gospodarskem sistemu izraz enotne politike, ki priznava tako komuni kakor tudi podjetjem znatno večje pravice, v prav taki meri pa tudi večjo odgovornost njihovih organov upravljanja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

DELOVNIM LJUDEM NAŠE DRŽAVE ČESTITAMO K

DNEVU REPUBLIKE

Uredništvo „Naše skupnosti“

Podjetja in uresničenje politike petletnega plana

(Nadaljevanje s 1. strani)

Petletni perspektivni plan in spremembe v gospodarskem sistemu dajejo osnovo, a prav tako tudi zadolžujejo podjetja, da izdelajo svoje dolgoročne programe razvoja. Ne gre za formalno pravne obveznosti, temveč v bistvu stvari za to, da bodo mogla podjetja pravilno usmeriti svoje poslovanje le, če bodo izdelala svoj lastni dolgoročni program razvoja. To predvsem izhaja iz dejstva, da razdeljujejo podjetja sama dohodek na sklade in osebne dohodke. To pomeni, da so organi podjetja sami odgovorni za politiko svojih skladov, to je za prihodnji razvoj podjetja in ne samo za tekočo proizvodnjo ter za vzdrževanje, in bodo zato morali izdelati svoje dolgoročne plane. Samo na temelju takih analiz in planov bodo podjetja sposobna, da spoznajo vse oblike svojega poslovanja in da na tej osnovi sprejmejo tako dolgoročne kakor kratkoročne pravilne odločitve.

Če bi podjetje videlo sebe samo kratkoročno, denimo za eno leto, bi se zdelo, da je treba zasluženi dohodek usmeriti samo v povečanje osebnih dohodkov, posebno, če je trenutno ugodna konjunktura na tržišču. Toda brž ko se bo to podjetje pogledalo z dolgoročnega vidika, se bo izkazalo, da ni dobra politika, ki daje vse za osebne dohodke, in da je potrebno odvajati sredstva tudi za razne sklade za razvoj podjetja kakor tudi za zagotovitev rezerv.

V čem je osnovna odgovornost podjetij v zvezi z uresničevanjem politike petletnega plana? Vsebovana je v proizvodni, investicijski in kadrovski politiki, v pravilni politiki dohodkov, reguliranju razmerja med ljudmi itd. Na področju investicij je treba doseči optimalni razvoj skladov podjetja in ustrezno razmerje med osnovnimi in obratnimi skladi v soglasju s proizvodnimi in komercialnimi smotri podjetja. Organi, ki upravljajo podjetje, postajajo razen tega čedalje bolj odgovorni za reševanje stanovanjskih potreb zaposlenih; razumljivo je, da bodo te probleme reševali v najtesnejši povezavi z organi komun, ki imajo prav tako na voljo sredstva za stanovanjsko komunalno graditev. Znatno večjo odgovornost bo imelo podjetje tudi v usposabljanju kadrov, ki so mu potrebni. Razumljivo je, da bo pri tem nujno uporabljati razne oblike izobraževanja kadrov, to pa ne bo terjalo samo organizacijske in druge ukrepe, temveč tudi določena materialna sredstva. S tem v zvezi pade važen del skrbi na organe podjetja, njihove skupnosti in združenja.

Organi upravljanja v podjetjih so bili tudi doslej odgovorni za proizvodnjo po obsegu, asortimaju in kakovosti. Perspektivni plan računa s še večjo odgovornostjo teh organov na tem področju. V zvezi s tem se morajo lotevati mnogo bolj vsestranskih ukrepov za razvoj znanstvenega dela — v okviru podjetja ali skupnosti podjetij ali združenja — da bodo obvladali nove tehnološke postopke, da bodo pospeševali proizvodnjo za izvoz, da bodo obvladali proizvodnjo na osnovi domačih surovin, da bodo lahko organizirali in pospeševali sposobne komercialne in druge biroje podjetja itd.

Naše gospodarstvo se zelo naglo razvija. Prav tako skupni blagovni promet. Posledica tega je nujna potreba, da se investira tudi v novi skladiščni prostor, v transport, v komercialno omrežje — sploh v vsa tista področja, ki jih morajo usposobiti podjetja in njihove skupnosti, da bodo bolj učinkovito in bolje proizvajala ter da bodo bolj učinkovito in bolje poslovale na tržišču. Tudi ta odgovornost pada v veliki meri na podjetja.

Petletni perspektivni plan daje stabilno osnovo za izdelavo takih dolgoročnih planov. Na tej osnovi bodo lahko izdelala svoje programe razvoja, in to na vseh gospodarskih področjih. To je posebno pomembno za podjetja, ki proizvajajo blago dolgoročnega značaja — investicijsko in podobno. Petletni perspektivni plan in dokumentacije Zveznega zavoda za planiranje, na temelju katerih je formulirana politika v petletnem planu, dajejo splošno osnovo za izdelavo takih planov. Same po sebi pa ne zadostujejo. Potrebno bo, da bodo podjetja, skupnosti podjetij in združenja opravila nadaljnje analize in na njihovi osnovi izdelala lastne dolgoročne plane. S te perspektive pa je treba gledati tudi na prihodnjo orientacijo v delu podjetij, skupnosti podjetij in združenj.

Dejstvo je, da naše gospodarstvo hitreje raste in da postaja v skladu s tem čedalje bolj zapleteno. Zato zahteva čedalje bolj komplicirane in zamotane organizacijske oblike. To velja tako za organizacijo v posameznem podjetju kakor tudi za višje oblike organiziranja — skupnosti podjetij in združenja. Tako nastaja potreba, da se hitreje in bolj odločno

lotimo organiziranja skupnosti podjetij, ki morajo pomagati podjetjem, kakor tudi izpopolnjevanja dela v združenjih in zbornicah.

Vloga in odgovornost organov komun na področju usmerjanja gospodarstva in gospodarskega razvoja v komuni kakor tudi organizatorska vloga v gospodarstvu ostanejo, kar je razumljivo, še naprej v popolni veljavi. Na področju razvoja kmetijstva bo ta vloga celo čedalje bolj pomembna. Toda to ni predmet tega pojasnjevanja.

Dejstva, ki posebno poudarjajo vlogo komun

Dve skupini dejstev posebno poudarjajo vlogo in odgovornost komun v zvezi s petletnim planom. Prva se tiče porasta materialnih življenjskih pogojev ljudi tako v osebni kakor tudi v splošni potrošnji. Druga pa se nanaša na sistem razdelitve dohodkov in način finansiranja raznih komunalnih služb.

Potrebno je, da navedemo nekaj števil, da bi imeli predstavo, kakšna bodo ta gibanja, kakor računa z njimi plan do l. 1961. Po planu naj bi osebna potrošnja porasla:

Povprečna letna stopnja gibanja			
1956	1961	1953-56	1957-61
100	142	4,6	7,3

Letno stopnjo porasta osebne potrošnje cenijo v povprečju na približno 7 odstotkov. To pomeni, da bo porast občutno hitrejši kakor prejšnja leta. Kljub temu pa je to samo splošni in povprečni pokazatelj. To povprečje je drugačno, ko gre za posamezne kategorije prebivalcev. Plan računa, da bo stopnja porasta osebne potrošnje mestnega prebivalstva večja, kakor je povprečna. Pri tem bo še hitrejši porast osebne potrošnje kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev. Ni dvoma, da bo že tak razvoj osebne potrošnje, posebno v mestih, zahteval razvoj določenih služb, da bi ustvarili podlago za nadaljnji razvoj pozitivnih težej v spremembi strukture osebne potrošnje.

Da bi pa uresničili tak porast, posebno pa, da bi bil hitrejši za nekmetijsko prebivalstvo, v njegovem okviru pa hitrejši za kvalificirane in visokokvalificirane ljudi, so potrebni številni ukrepi, ki jih mora storiti sama komuna.

Kako bomo zagotovili, da bo skupni standard — posebno osebna potrošnja — naraščal hitreje v velikih mestih in industrijskih krajih? Ali je to sploh mogoče doseči ob sedanjih razlikah v cenah teh proizvodov v velikih mestih in v notranjosti? Ali je mogoče ta razpon v celoti prebrsti, če je aparat za preskrbo v mestih še nerazvit, celo zakrnel, če je še na ravni, ki ustreza majhnim mestom, z drugačno socialno strukturo, zaostal v primeri s potrebami velikega mesta. Brez krepitve in sploh ustvaritve tako sposobnega aparata ne bo mogoče reševati tega problema, celo niti tedaj, če bodo splošna razmerja v gospodarstvu omogočala hitrejši porast osebne potrošnje in standarda v mestih.

Prav tako zapletene in široke obveznosti nastajajo za komune iz dejstva, da se bo razvijala stanovanjsko komunalna in šolska graditev. Perspektivni plan računa prav na tem področju razvoja družbenega standarda z največjim napredkom. Še važnejše je, da tu spoznamo številke, ki jih določa plan, to je, kaj te številke realno pomenijo in terjajo. Naj navedem nekaj podatkov iz plana. Upoštevam samo investicije.

Investicije v družbeni standard (v milijardah dinarjev)

Povprečno na leto			
1953-56	1957-61	1956	1961
52	109	60	154

Največ planiranih investicij bo šlo za stanovanjsko komunalno graditev. Spodnje številke ilustrirajo velike spremembe, ki bodo nastale:

Investicije v stanovanjsko komunalno dejavnost in šolstvo

	(v milijardah din)		
	Povprečje 1952-1956	1956	1961
1. Stanovanjsko komunalna dejavnost	49,2	63,5	114,5
Od tega:			
— splošno družbene investicije	44,0	57,5	104,0
— individualna sredstva v mestih	5,2	5,8	10,5
2. Šolstvo	7,0	6,8	22,5
Skupaj	56,2	70,1	156,8

(Nadaljevanje na 3. strani)

V razdobju 1957—1961 bomo investirali v stanovanjsko komunalno dejavnost in šolstvo povprečno 116,2 milijarde din na leto.

Potrebno bo, da bomo mnogo napravili — in že od začetka — če hočemo, da bomo v komunah realizirali to politiko družbenega standarda. Več kakor dvojni napredek, s katerim računa plan, je mogoče uresničiti le z intenzivnim razvojem gradbeništva, raznih obrtnih dejavnosti, s povečanjem proizvodnje raznih materialov, poenostavljanjem in standardizacijo v graditvi, z razvojem raznih zmogljivosti, kadrov itd. Da spoznamo obseg teh nalog, ni dovolj upoštevati samo dvojno povečanje sredstev, ki ga določa plan za družbeni standard. Še važnejša je pri tem dinamika gibanja in visoka raven, ki je določena za zadnja leta petletnega plana, posebnost za l. 1961, a nato še naprej, ker moramo te probleme reševati v daljšem roku.

Sedanji način graditve in sedanje cene stanovanj, sedanji dejansko visoki stanovanjski standard, sedanje stanje v mestih, v gradbeni obrti in podobno pa ne jamčijo in ne omogočajo, da bi tudi s tako znatno povečanimi sredstvi zadovoljili in reševali te probleme. Prav reševanje teh problemov pa je dolžnost organov komune, in to predvsem organov večjih in velikih mest in industrijskih krajev, zato, ker pripadajo ti posli po svoji naravi predvsem njim in ker so v skladu s tem in v skladu z našim sistemom v celoti ti materialni skladi prav pri organih komun.

Perspektivni plan računa s hitrejšim razvojem vseh dejavnosti, ki se tičejo preskrbe in uslužnostnih dejavnosti v mestih. Tudi pri tem je treba upoštevati dinamiko razvoja, to je čedalje večji porast v zadnjih letih, a potem tudi še kasneje.

rovezanost razvoja gospodarstva in drugih področij družbenega življenja komune

Življenjski standard vsakega državljana v vsaki posamezni komuni bo odvisen prav od dela organov komune, od tega, kako bodo v komuni spoznavali te naloge in koliko jih bodo učinkovito in ekonomično reševali.

Nov način finansiranja splošnih potreb komun, h kateremu prehajamo z l. 1958, vnaša po svoji strani stabilnost in samostojnost v politiko komun. Vse to skupaj vnaša velike spremembe v življenje in delo organov komun. Potrebno je, da spoznamo ves pomen obveznosti in odgovornosti komune za izvajanje politike perspektivnega plana, in to na osnovi samostojnosti, ki jo komuna ima po naravi našega gospodarskega in družbenega sistema — upoštevajoč velike spremembe, ki bodo sledile s spremembo v sistemu razdelitve dohodkov in v načinu finansiranja komun.

Doslej se nismo utegnili dovolj ukvarjati s problemi tistih komun, katerih osnovna proizvodnja je kmetijstvo. Naše sile so bile v največji meri zaposlene s pravilnim organiziranjem zadrug in kooperacij kakor tudi z odnosi znotraj kooperacij. Nagel razvoj kmetijstva in zadrugištva pa čedalje bolj postavlja vprašanje, kakšno je pri tem mesto komune in njenih organov. V kratkem se bomo morali s tem vprašanjem bolj ukvarjati. Potrebno bi bilo, da bi ga že sedaj proučevali v naših institutih in drugih organih. Naš dosedanj razvoj pa je nakopičil največ gospodarskih in socialnih problemov v mesta. Perspektivni plan izhaja iz razrešitve teh problemov v prihodnjem obdobju. Perspektivni program vsake komune — ki je lahko sestavljen za daljšo dobo — mora prav tako izhajati iz reševanja teh problemov. Te probleme je vsekakor mogoče razrešiti na osnovi nadaljnega razvoja proizvodjalnih sil. Potrebno pa je, da pri tem izhajamo od človeka.

Perspektivni plan sploh računa z učinkovitejšim izkoriščanjem proizvodnega potenciala, ki ga imamo, in to predvsem tistega, ki je po mestih in industrijskih krajih. Ta pa pomeni ne samo usposabljanje proizvodnih sredstev, temveč tudi izobraževanje in usposabljanje delovnih ljudi, človeškega delovnega potenciala.

Tu torej ne gre samo za življenjski standard človeka sploh, temveč tudi za proizvodno učinkovitost ali koliko je proizvajalec usposobljen, da intenzivno in spretno dela. S tega stališča je nujno, da razvija komuna v mestih vse potrebne činitele, od katerih so odvisni delovni pogoji proizvajalcev.

Ta problem se po svoje zastavlja tudi v posameznem podjetju. V celoti pa ga tam ni mogoče rešiti. Že sodobni kapitalizem je iskal poti, da bi ga rešil in so tudi posamezni kapitalisti prehajali k raznim socialno gospodarskim ukrepom, karčni so počitniški domovi, organiziranje prehrane delavcev itd. Pri

nas imamo splošno družbene okvire in se lahko lotimo tega problema mnogo širše in bolj kompleksno. Iz narave našega družbenega organizma izhaja, da motrimo in proučujemo vprašanje splošnih pogojev človeka proizvajalca z mnogo širšega stališča ter v povezavi s podjetji in komunjo. Na te osnove je treba postaviti politiko izkoriščanja in nadaljnega razvoja skupnega proizvodnega potenciala neke komune.

Razmerje med podjetji in komunjo, osebni dohodek kot osnova finansiranja skupnih potreb komun, družbena in politična razmerja med organi upravljanja v okviru komun — ustvarjajo v načelu možnosti in vsiljujejo potrebo, da se problem postavi in rešuje z gornjih pozicij. Vendar se včasih ne postopa tako. Kot rezultat prejšnje prakse in zaradi določene nedelavnosti se pogosto problem proizvodnje kakor tudi investicij za gospodarski razvoj motri ločeno od komune in življenjskih pogojev državljanov proizvajalcev v njej. Pri tem smo nagnjeni k temu, da investicijsko graditev omejujemo na graditev samo novih proizvodnih zmogljivosti, in to velikih.

Razumljivo je, da smo v zadnjih letih napredovali mimo takih že premaganih pojmovanj. Odgovornosti, ki jih je nalagal komunam naš družbeni in gospodarski mehanizem, so vsiljevale potrebo, da motrimo gospodarsko graditev in življenje komune povezano. Nadaljnji razvoj pa zahteva, da v tem smislu še veliko napravimo.

Ta povezava razvoja gospodarstva in drugih področij družbenega življenja v komunji je zapleten problem tako za spoznavanje kakor za reševanje. Terja ne samo gospodarska, temveč tudi številna sociološka proučevanja, za katera nimamo še niti potrebne metodologije. To proučevanje je treba opravljati tudi v splošno družbenem obsegu, toda v vsakem mestu in industrijskem kraju. Pri obdelavi teh problemov imajo posebno vlogo velika in največja mesta. Morala bi imeti tudi posebne organe, ki bi se s tem ukvarjali, inštitute ali kaj podobnega.

Kakšne probleme je treba proučevati in reševati v okviru politike komun v mestih, naj nekatere za zgled navedem:

— kakšna je struktura gospodarstva v mestu (delež industrije, trgovine, gradbeništva, obrti, prevoza);

— vprašanja delovne sile, razmerje aktivnega prebivalstva do drugega prebivalstva, koliko je od neaktivnega prebivalstva žensk itd.;

— problemi kadrov v zvezi z gospodarsko strukturo, s tem v zvezi pa naglica gospodarskega razvoja in komunalnih življenjskih pogojev državljanov;

— kakšna je gostota naseljenosti v mestu in razvoj prometa;

— kulturna raven prebivalstva, pogoji njenega dvigovanja in možnosti uporabe raznih oblik za finansiranje na tem področju;

— problemi v zvezi s komunalnimi objekti in prioriteta pri potrebah po teh objektih;

— gospodarska struktura okolice mesta in možnosti za organiziranje neposredne preskrbe iz te okolice;

— investicijska politika, struktura investicij, razvoj majhnih in velikih podjetij.

Če bi izhajali s teh pozicij, bi se lahko v mnogih primerih izkazalo, da so investicije bolj ekonomične, če jih vložimo v razvoj mestnega prometa ali v razne mehanične delavnice za popravila ali v uslužnostno obrt, razne uslužnostne delavnice itd. Ponovno naj naglasim, da tu ne gre samo za življenjski standard v socialnem smislu, temveč za učinkovitost v poslovanju.

Smisel našega planiranja ni samo v tem, da planiramo razvoj proizvodjalnih družbenih sil, temveč tudi v tem, da ustvarjamo materialne in druge pogoje, ki omogočajo razvoj tistih družbenih socialističnih odnosov, ki so ne samo najbolj humani, temveč tudi najbolj učinkoviti s stališča razvoja skupnih proizvodjalnih sil države. Kot izraz našega družbenega sistema obsega planiranje vse strani tega enotnega procesa. Izhajajoč s teh pozicij in na osnovi dosežene stopnje razvoja daje petletni plan osnovne proporce, ki lahko najugodnejše razrešujejo te probleme in pospešujejo ta področja.

Za komunjo in njene organe zadeva s sprejemom perspektivnega petletnega plana še ni končana — z njim se šele začinjajo obveznosti in naloge naše komune.